

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. Religiosis omnibus convenientissimum esse animarum saluti, & conversioni studere, ostenditur ex fructu à Religiosis in fidei propagatione facto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Qui maximè divina per contemplationem capere possunt: unde Gregorius in 6. Moral. Quies contemplantes sorbeant, quod occupati erga proximos resendant loquentes: sed ad vacandum contemplationi precipue Religiosi sunt deputati: ergo per hoc quod sunt Religiosi redduntur magis apti ad docendum. Sic D. Thom. ubi suprà, qui etiam Secunda Secunda Quæstione 187. articulo primo, tertiam non contemnendam adjungit rationem: quia quanto aliquis est sanctior, tanto est aptior prædicationi verbi Dei, nisi aliunde prohibeatur; sed prædicare, & docere, neque interdicitur in Regula sancti Benedicti, neque in alio Religionum Regula, ut determinat Bonifacius Papa in cap. nonnulli sunt, 16. quæst. 1. Concludit igitur eò quæpiam magis esse idoneum, ac alius aptiorem animarum profectibus, quanto ille vitæ sanctitate fuerit sublimior.

Accedunt tres aliæ causæ, quæ statum Religiosum ministerio conversionum aptissimum efficiunt, quas suscipit Hieronymus Platos vir aliàs pius, & doctus in libro de bono status Religiosi prosequitur. Prima ducitur ex ipsa Dei natura, & more: si quis enim Dei rationem, atque ordinem in hominum salute propaganda ab ipso Ecclesiæ ortu attentius inspexerit, facile inveniet, hoc semper fuisse ejus consilium, ut ad tantum hoc opus eos maximè ministros, adjutoresque adhiberet, qui essent maximè humanis omnibus præfidiis destituti, ut non gloriaretur omnis caro, id est, ne tantæ rei laus, evacuata Christi Cruce, in hominum sapientiam, aut potentiam transferretur: quare non sapientes, non nobiles, sed piscatores, & publicanos, quos dirigeret, elegit: non igitur putandum est mutatum esse Deum, & ejus sapientiam, ac aliam nunc in hominum conversione formulam, quam antea secuturum. Quare nunc etiam querit Deus operarios pauperes, humiles, ac terrenis rebus omnibus vacuos (quales sunt Religiosi) qui vineam Domini in siti, fame, frigore, & nuditate, sicut olim Apostoli, excolant.

Secunda causa: quia cum ad cohortandum multo majus pondus habeant exempla, quam verba, nulli dubium est, quin multo certius, faciliusque credituri sint homines illi, quæm non verbis tantum, sed factis ipsis viderint res humanas contempsisse. Nam cum major hominum pars voluptatibus, ceterisque terrenis bonis rapiatur, quem viderint hæc despexisse, seipsum vincere, ac suas cupiditates rationi subigere, magni æstimant, ac rerum hæc desipientia admirabilitatem tantam præ se ferre, ut nihil sit ad persuadendum aptius, nihil gravius ad voluntates commovendas. Quare Religiosi, qui hanc paupertatem, rerum abrenuntiationem profitentur, aptissimi sunt hujusmodi ministerio.

Tertia, & ultima causa ab ipsis operariis ducta sit: Nemini dubium, quin ad hoc opus multo melius parati sint, qui nihil omnino in hoc mundo possident; primum: quia liberi sunt, expediti, & alacres ad currendum, quocumque eos spiritus Domini impulerit; propterea quod non libertorum, non agtorum, non rei familiaris procuratorum cogitationes illigantur: ex quibus duo magna damna consequi solent, nam & tempus eripiunt, quod in aliis melioribus studiis utilius impenderetur, & ipse animus frequenter rebus ipsis, quas tractat, nimium adhæret, quod utrumque Evangelico operario & indignum, ac surpe, & maximè etiam incommodum est, Ita-

que bene, & sapienter Ambrosius in Lucam: Quilibet, inquit, debeat esse, qui evangelizat regnum Dei, præceptis Evangelicis designatur, ut sine virga, sine pera, sine calcamento, sine pane, sine pecunia, hoc est subsidij seculari adminicula non requirant, fideque tutus, pates sibi, quo minus ea requirat, magis posse suppetere.

Restant etiam duo alia in Religiosis, quæ ad hunc fructum in animarum conversione assequendum maximè conferunt. Primum professio ipsa castitatis, quæ ita Deo placet, ut ejus possessores Deus mira efficacia, & fortitudine contra dæmones muniat; ut optimè prædicavit summus Sacerdos Joachim (Judith 15.) qui in communi gratulatione post tantam victoriam à Judith contra Holofernem repottatam, sic eam celebravit: *ed quod castitatem amaveris; ideo manus Domini confortavit te, & eris benedicta in æternum.* Sed de castimonie in sancti Evangelij Ministris, necessitate, & fructibus alibi dicturi, nunc brevitate causa sermonem ad alteram partem, quæ Religiosos ad hoc conversionum opus maximè juvat, transferamus. Ea est charitas, & conjunctio animorum inter se ipsos: nam cum orbis ad Deum conversio difficillimum negotij sit, ac perspicuum sit, nullam rem magnam effici sine multorum adjumento, cum nemo solus omnia habere possit; sit ut in animarum conversione, ex Religiosorum conjunctione, ac mutua charitate uberrimi eliciantur fructus. Nam, ut prælatè dictum est à sancto Basilio, *Constit. Mon. cap. 19. Veluti milites testudine, quam vocant, salta, sese invicem ita muniunt, ut sint impenetrabiles, sic ipsi propter conjunctionem qua nexi sunt, sese mutuo. (ut ipse ait) conspiciant, & inter se protegant;* ex quo non solum sit, ut inimicorum ictus repellant, sed etiam inimicos ipsos facile fundere, & fugare etiam ab aliis possint. Quod si hoc verissimum est, nullum hominum genus repetiri ita huic animarum functioni aptum, & idoneum, esseque hujusmodi ministerium Monachorum instituto consentaneum, restat, ut sit etiam hæc functio illis facilior, & jucundior. Id enim perpetuum est in omnibus rebus, ut quæque res eo maximè gaudeat, quod ejus naturæ est maximè aptum, ac proinde quanto impedimenta sunt remotiora, eò majori facilitate sit prædita; quæ omnia Religiosorum animos in opus Missionum maximè deberent inflammare, præcipue si experientia ipsa clamante fructus in Ecclesiâ Dei, ex Religiosis Ordinibus in fidei propagatione considerentur: ad quorum enarrationem jam gradum faciamus.

CAPVT III.

Religiosis omnibus convenientissimum esse animarum salutem, & conversioni studere, ostenditur ex fructu à Religiosis in fidei propagatione facto.

Non levis momenti, imò gravissimum, validissimumque argumentum produci potest, quo & dignitas ministerii hujus amplius extollatur, & convincantur illi, qui contra institutum Religiosos agere, si in Missionibus occupentur, aut sunt affirmate, ex fructu, magnæque utilitate, quam Religiosi viri omnium ferè Ordinum in Ecclesiâ Dei, ex quo instituti sunt, verbi Dei præ-

dicatio-

dicacione effecerunt. Ex quo faciliè erit convin-
cere eos non temere, aut inordinate contra suum
institutum hoc munus suscepisse, sed potius divino
consilio, ac convenientissimè egisse. Tum quia
ad Ecclesiæ culturam, & propagationem homi-
nes sui instituti desertores tantopere non contu-
lissent; nec DEUS hominum ita deviantium à
suo instituto adjuvaret actiones, aut mentem ex-
citaret ad similia opera perficienda; tum quia ferè
omnes viri fuerunt doctissimi, atque ut pluri-
mum sanctissimi, de quibus sine temeritate judi-
cari, aut suspicio nequit haberis; vel ipsos institu-
tum proprium ignorasse, aut illud scienter non
observasse, & contempnissè. Et quemadmodum
Ecclesiam sanctam illud maxime commendat,
quod tamen multi clarè admirationis viri, stre-
nuissimi Martyres, Confessores integerrimi in ea
fuerint; sic mihi videtur optimum argumentum
in studii Missionum commendatione, quod tanta
præstantium virorum Religiosorum multitudo
illud fuerit amplexa, ut vel sola eorum auctoritas
satis esse possit ad illud omni laude commendan-
dum.

Est autem ejusmodi hæc multitudo, ut si ra-
tio cinando summam eorum deducamus, qui in
Religionibus sanctitatis gloria florere, sine ulla
dubitatione maximam partem, immo omnem
ferè, inveniamus huic animarum scholæ fuisse
addictos. Quod si in eis hoc efficit ardens ani-
marum zelus, ut tantam sanctitatis excellentiam
adipiscantur, quid hoc ministerio melius, aut
utilius Religiosis? hoc enim magnopere Missio-
num opus commendat, (ut nunc ejus alias laudes
prætermittam) quod tales, & tanti viri eam
vivendi formulam sustinuerint, quorum vestigiis
insistere non possit non esse turum, & laudabile:
quantacunque enim est eorum auctoritas, ea tota
hujus ministerii dignitatem extollit. Primum,
quia nunquam hi tale institutum adamassent, nisi
merito adamandum cognovissent: Deinde quod
ad illius dignitatem, & commendationem, ipsi
quoque aliquid splendoris & dignitatis suis ex-
emplis contulerunt.

Et in primis, ut nunc præteream Mendican-
tium Ordinum tam Religiosos quam fundato-
res, à Monachalium Religionum institutoribus
incipiam, quorum facta tacita est, immo expressa
instituti interpretatio, aliorumque subditorum ad
sui imitationem cohortatio. De magno illo Mo-
nachorum Patre Benedicto, ut latius apud D.
Gregorium in ejus vita habetur, in Cassino mon-
te simulacra, quæ adhuc à Gentilibus colebantur,
comminuisse, ipsosque oppidanos Christianis
præceptis induisse legimus. De Basilio Magno
Gregorius Nazianzenus in ejus vita scripsit, eum
sua Monasteria propè civitates erigi curasse, ut
non sibi tantum utiles, sed & aliis prodesse pos-
sent: *Quamobrem*, (inquit Gregorius) *Monacho-
rum Canobia haud procul ab his, qui in hominum so-
cietate vivunt, aedificari iussit, nec omnino separavit;
ut & propinquitate, cum opus charitatis exposceret,
adesse possent, & stantes alioquin propriis terminis, ne
quies illorum, aut pax interrumpi per multitudi-
nem posset, ut & sic, nec ipsi Monachi actionis meri-
to, quod ex impendenda alii pietate esset, privaren-
tur; neque rursus eorum actio per tumultus inuti-
li efficeretur.* Hæc enim Gregorius.

Et ipsæ etiam Basilius in *Regulis superioribus*, q. 7.
communem vitam solitariæ præferendam censet;
quod hæc quidem (ut verbis Basilius utat) *suorum
tantum bonorum procuracionem propositam habet:
hoc autem aperte charitatis legi adversatur, quæ non*

*quærit quæ sua sunt: quam perfectè observasse Apo-
stolum videmus, qui non suam utilitatem quærebat,
sed multorum, ut salvificarent.*

Et paulò post idem Basilius in *tertem*, & in *fructuosam* appellare non veretur eam vitam, in qua
scilicet Dei contemplationem nulla actio suble-
quatur tuendis hominum commodis directa.
Hæc Basilius.

Quis verò D. Bernardi, Clarævalleensis institui
promotoris beneficia, qui non solum concioni-
bus, & scriptis, sed quam plurimis exemplis pro-
ximos, Ecclesiamque adjuvit, poterit referre? Pe-
trum Abailardum in Concilio Senensi, Gilber-
tum Porretanum in Remensi, Henricumque, &
alios Hæreticos, qui Galliam universam suis do-
gmatibus inficiebant, solus ipse convicit, ac re-
pressit, Franciamque aliqua ex parte prædictis
hæresibus jam infectam, ad Ecclesiæ Catholicæ
unitatem reduxit. Quid de peregrinationibus
ejus, fidei, & sanctæ Matris Ecclesiæ, ac proxi-
morum salutis causa susceptis dicemus? Modo
enim ad Galliam Regem, modò ad Imperatorem,
aliosque Principes viros pro arduis Ecclesiæ ne-
gotiis, ac rebus publicis, animarumque salutem
concernentibus missus est à summis Pontificibus,
ac denique fructus, qui ex ejus concionibus ad
populum provenerint, quam innumerabiles ex
vitiis ad frugem se receperint, à Satanæ faucibus
erepti, nec cogitari quidem potest. Ut omittam
nunc præclara, quæ fecit in illo tetro schisma-
te adversus Petrum Leonem Antipapam pro *Inno-
centio* Papa secundo legenda in ejus vita. Ecce tres
monasticæ viæ auctores, fontesque clarissimos, à
quibus ferè omne institutum Monasticum, tam
in Oriente, quam in Occidente manavit, qui tam
exemplis, quam verbis, Regulasque scriptis Mo-
nachorum instituto valde consentaneum esse de-
creverunt animarum salutem conversionique con-
sulere.

Deinde, quæ à Religiosis Monachis ferè ab
Apostolorum tempore gesta sunt in proximorum
salute tuenda, & procuranda, immensum esset re-
censere: qui enim historias consuluerunt, facile
compererint maxima, & egregia opera, quæ à
Monachis in integris provinciis, & regnis ipsis,
Christo adjungendis patrata sunt, quam sæpe
Evangelii lumen, ubi nullum antea erat, intule-
runt: ubi obscuratum, instaurarunt: quoties fidem,
& Religionem, vel jam labefactatam, vel penitus
perditam restituerunt, ac redintegrarunt. Quare ita
Monachorum zelus olim in his enituit, ut post
Apostolos, & Apostolica illa tempora, in propa-
ganda per singulas provincias fide, vix aliorum
nomen inveniat, quam Monachorum: & quia
longum esset omnes recensere, aliquos quasi ex-
empli causa, & per transennam attingamus.

CAPUT IV.

Exempla Ordinum Monachalium.

ET in primis Carmelitæ Monachi, antequam Quid o-
Mendicantibus annumerentur, erumpente liam præ-
Evangelii luce, admirabili cum animi magnitu- literic
dine Evangelium Apostolorum tempore, per Sa- literic
mariam, Palestinam, aliasque orbis partes propa- O. do in
garunt. Nam à monte Carmeli discedentes, ab Con-
Apostolis primum baptizati, postea eorum coad- sione in-
jutores in prædicatione sancti Evangelii effecti fidelium.
sunt, ut Josephus Antiochenus lib. 1. 2. *Speculi
perfectæ militiæ primivæ Ecclesiæ scriptis: Perse-
cutorum* (inquit) *milisum Christi* (id est Apostolo-
rum)